

Främja arbets- integrerande sociala företag

Så kan kommuner, regioner och
samordningsförbund bidra

COMPANION

ASF
Lyfter

Vägen till arbete och ökad inkludering

Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling sätter fokus på utmaningar i samhället, som växande ojämlikhet och social utslagning. Samverkan med arbetsintegrerande sociala företag, ASF, är ett viktigt verktyg för att skapa ett inkluderande och delaktigt samhälle, för alla. Runt om i Sverige idag finns det bra exempel på hur samverkan mellan kommuner, regioner och ASF skapar en god utveckling i lokalsamhället.

ASF – företag som gör affärer och skillnad

Arbetsintegrerande sociala företag driver näringsverksamhet, det vill säga producerar och säljer varor och tjänster. De allra flesta ASF säljer också arbetsträningsplatser. Det övergripande målet är att skapa arbete och anställa människor som av olika skäl hamnat långt ifrån arbetsmarknaden. Det kan exempelvis handla om fysiska och psykiska funktionsnedsättningar, psykisk ohälsa, erfarenhet av missbruk/kriminalitet, stressrelaterade sjukdomstillstånd eller språksvårigheter.

Skoopi och Coompanion – experter på ASF

Skoopi är de arbetsintegrerande sociala företagens egen intresseorganisation. På medlemmarnas uppdrag driver Skoopi frågor som berör start, drift och utveckling av ASF. Utöver riksorganisationen har Skoopi ett antal distriktsföreningar. Läs mer: www.skoopi.coop.

Coompanion är företagsfrämjare med statligt uppdrag att ge kostnadsfri rådgivning och stöd till människor som vill starta och utveckla företag tillsammans. De driver utveckling av sociala företag genom olika nationella (inklusive lokala och regionala) och transnationella projekt för och med sina medlemmar. Coompanion finns i hela Sverige, genom 25 regionala organisationer. Läs mer: www.coompanion.se

Coompanion Göteborgsregionen och Skoopi Göteborgsregionen har sedan lång tid tillbaka samarbetat för att utveckla det sociala företagandet i regionen. Det gemensamma målet är att få fler ASF att starta och att de som finns växer och utvecklas till långsiktigt hållbara företag.

Tillsammans har de utvecklat en stödstruktur där även samverkan med Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad är en viktig del.

Skoopi och Coompanion har olika roller och kompletterar varandra i utveckling av och stöd till ASF. Båda organisationerna driver projekt nationellt eller regionalt för start, drift och utveckling av ASF. Båda organisationerna kan ha olika typer av regionala uppdrag. I projekt och uppdrag fokuserar Skoopi på de specifika arbetsintegrerande frågorna som arbetsträning, anpassning av anställningar och arbetsförmedlingens stödsystem. Coompanion fokuserar på frågor som associationsform, stadgar, affärsplaner och företagsutveckling.

Skoopi

- mobiliserar och organiserar ASF. Här finns kunskap om ASF, vilka de är och var de finns.
- kvalitetssäkrar ASF genom certifiering.
- omvärldsbevakar, samordnar dialog, samarbete och lösningar för ASF gentemot Arbetsförmedling och andra myndigheter.
- driver ASF:s frågor och fungerar som "remissinstans" och samarbetspartner för parter inom alla sektorer.
- utvecklar effektmätning för ASF.

Coompanion

- ger kostnadsfri information och rådgivning kring att starta och affärsutveckla kooperativa företag.
- har i vissa regioner uppdrag att arbeta för att fler ASF startar och befintliga växer.
- initierar, testar och utvecklar innovativa lösningar för ASF och mellan ASF och andra aktörer.
- omvärldsbevakar i professionella nätverk om socialt företagande och kopplar regionalt arbete till internationella trender och utvecklingsmöjligheter.
- inkluderar ASF och deras utveckling i det regionala innovationssystemet.
- främjar arbetet med och kompetensutvecklar inom socialt ansvarsfulla upphandlingar.

Skoopi & Coompanion tillsammans

- planerar och genomför gemensamma och enskilda informations- och utbildningsinsatser om ASF till myndigheter och det privata näringslivet.
- driver projekt såväl enskilt som tillsammans för att stärka och utveckla ASF.
- samarbetar kring ASF Akademi som utvecklar och erbjuder utbildningar anpassade för ASF:s särskilda behov, exempelvis för Folkhögskolor.
- Säljorganisationen Social Trade startades av Coompanion och ASF gemensamt.

Ett ASF

- Har som övergripande ändamål att integrera människor som har svårigheter att få, och/eller behålla ett arbete, i arbetsliv och samhälle
- Skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt
- Återinvesterar i huvudsak sina vinster i den egna eller liknande verksamhet
- Är organisatoriskt fristående från offentlig sektor

Läs mer: www.skoopi.coop/skoopis-asf-kriterier

Vanliga frågor om ASF

Är det riktiga företag och riktiga jobb?

Ja, det är riktiga företag som säljer varor eller tjänster, betalar skatt och är arbetsgivare.

Får ASF gå med vinst?

Ja, vinsten återinvesteras i verksamheten och används till att skapa anställningar.

Är ASF beroende av bidrag från offentlig sektor?

Nej, ASF har dubbla affärsidéer, dels säljs rehabilitering och arbetsträning till offentlig sektor, dels varor och tjänster som företaget producerar.

Kan en kommun starta och driva ett ASF?

Nej, men de kan vara en god samarbetspartner och bidra till en gynnsam miljö för ASF.

Så här kan kommuner och regioner stötta framväxt av ASF

Runt om i landet finns kunskap om hur framgångsrik samverkan mellan myndighet och sociala företag utvecklats och vad som händer när kommuner och regioner tar ett tydligare och mer aktivt ägarskap i en sådan samverkan.

Bidra till att ASF utvecklas och etableras genom:

- Stöd från den politiska ledningen, formulerat i fastställda styrdokument och handlingsplaner
- Skapa en samordnande funktion i den egna verksamheten
- Utveckla externa samverkansstrukturer för dialog och utbyte med ASF och andra relevanta aktörer
- Öppet och nyfiket förhållningssätt för nya lösningar

Använda Lagen om offentlig upphandling

Genom att ta sociala hänsyn i samband med upphandling kan upphandlande myndigheter bidra till att använda skattemedel på ett ansvarsfullt sätt och uppnå sociala mål. Upphandlingslagen ger en bra möjlighet att erbjuda personer som står långt ifrån arbetsmarknaden möjlighet till sysselsättning. Det skarpaste verktyget för det är ”reserverade upphandlingar”, som möjliggör upphandling av sociala företag. Genom att kommuner och regioner upphandlar varor och tjänster från ASF skapas en fruktbar mylla för dessa företag att växa i.

Läs mer om reserverad upphandling på www.upphandlingsmyndigheten.se sök på *Regler om reserverad upphandling.*

Skapa partnerskap genom IOP

Idéburet offentligt partnerskap, IOP, är en annan samverkan som kan tillämpas på områden där upphandlingslag inte gäller och där det egentligen inte finns en marknad. Det kan användas för att skapa lösningar där de sociala företagens innovativa förmåga att inkludera människor tas tillvara.

Läs mer om IOP på www.vgregion.se. sök på *Idéburet offentligt partnerskap (IOP)*

Vara uthållig och ha tålamod

När människor som hamnat långt ifrån arbetsmarknaden startar och driver företag tar det längre tid att etablera en hållbar verksamhet jämfört med när traditionella företag startar. Här kan kommuner och regioner göra stor skillnad genom att gå in i ett långsiktigt samarbete och ge företag och människor tid att växa.

Mät effekter

ASF:s resultat mäts i samhällsnytta, till skillnad från traditionella företag vars resultat främst mäts i ekonomiskt utfall. Flera ASF arbetar idag med att utveckla effektmätningen i sina företag, och här kan kommuner och regioner genom samverkan med ASF bidra till att utveckla effektmätningen för att se vilka samhällsvinster som görs.

Våra olika roller

ASF

- Driver företag som säljer varor/tjänster.
- Skapar arbete.
- Tar emot människor på arbetsträning.
- Återinvesterar vinsten genom att anställa /investera i medarbetare och företag.

Läs mer om sociala företag

på tillväxtverket.se
och hos Sveriges kommuner
och regioner, skr.se

Coompanion

- Erbjuder kunskap och utbildning till myndigheter om ASF.
- Genomför Etableringsanalys tillsammans med kommuner/regioner.
- Ger rådgivning vid start av ASF såsom stadgar och affärsplan.
- Ger stöd vid affärs- och organisationsutveckling av ASF.
- Erbjuder/förmedlar ASF-anpassad utbildning.
- Finansieringslösningar såsom projektansökningar för samverkan och utveckling av ASF.

SKOOPI

- Erbjuder kunskap och utbildning om ASF till myndigheter.
- Driver och är aktiv part i projekt som syftar till att främja start och utveckling av ASF.
- Har kunskap om lokala och regionala ASF.
- Förmedlar kontakter och ordnar studiebesök till ASF.
- Erbjuder nätverk av samarbetspartners som kan vara en del av stödstruktur för ASF.
- Driver regional/lokal dialog med offentlig sektor.
- Erbjuder/förmedlar ASF-anpassad utbildning.
- Driver opinionsbildning för att påverka förutsättningarna för att driva ASF.
- Certifierar ASF.

Kommun/region/samordningsförbund

- Hitta personer som ska starta ett ASF, kanske finns de i kommunens verksamheter?
- Se över kommunens behov av varor och tjänster.
- Upphandla varor och tjänster från ASF.
- Främja IOP och reserverad upphandling.
- Tillhandahålla lokaler.
- Finansiera start och drift genom exempelvis kommunala-, utvecklings-, eller föreningsbidrag.
- Samordningstjänst för att främja ASF.
- Ingå som samarbetspart i projekt.
- Förförköp av arbetsträningsplatser och andra tjänster.
- Stöd till ASF:s egenorganisering så att de blir en tydlig part i förhållande till offentlig sektor.

ASF:s organisering i Göteborg

I Göteborgsregionen finns exempel på framgångsrik samverkan mellan myndigheter och arbetsintegrerande sociala företag.

SKOOPI GÖTEBORGSREGIONEN

COOMPANION GÖTEBORGSREGIONEN

SOCIAL TRADE

är ett sälj- och marknadsföringskooperativ som ägs av sociala företag i Västsverige. Marknadsför ASF och säljer deras produkter och tjänster.

www.socialtrade.se

GSE, GÖTEBORGSREGIONENS SOCIALA EKONOMI

en förening av paraplyorganisationer med syfte att driva och utveckla civilsamhällets frågor.

ÖVERENSKOMMELSEN

samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhället.

SAKFRÅGEFORUM

få fler affärer mellan Göteborgs Stad och sociala företag.

Sociala företagsgrupper/konsortier inom Skoopi-GR

FORUM SKILL är en resursorganisation som med mänskliga rättigheter som utgångspunkt, driver arbetsintegrerande sociala företag, rehabiliterande kulturarbete samt en utbildningsenhet. Syftet med all verksamhet är att öka möjligheterna för empowerment och möta utmaningar i samhället så som utanförskap och otillgänglighet. Driver bland annat Fabrikörerna, ett ASF med inriktning industri-sömnad. www.forumskill.se

forum SKILL

VÄGEN UT! KOOPERATIVEN är Sveriges största franchisekedja av ASF. De säljer miljövänliga produkter och tjänster inom en bredd av branscher och skapar arbete åt människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Alla medarbetare kan, efter en viss tid, ansöka om medlemskap/ägarskap i det kooperativ där de arbetar. Merparten av de anställda har gått från bidragstagare till företagare. www.vagenut.coop

BASTA är en koncern med verksamheter på flera platser i Sverige. Basta erbjuder missbruksrehabilitering och arbetsträning genom socialt företagande. Det är brukarstyrt vilket innebär att makten och inflytandet över verksamheterna ligger hos de människor som själva gjort sin rehabilitering på Basta. Basta säljer tjänster inom byggverksamhet, snickeri, klottersanering, hästuppfödning, hunddagis, tågsanering, renovering av lastpallar, hotellverksamhet. www.basta.se

basta!

GFSAK är en resursorganisation för 11 arbetsintegrerande sociala företag som driver caféer, restauranger, hunddagis, silversmide, konstnärsateljé, däck- och rekonditioneringsservice, webbyrå, handelsträdgård och redovisningsbyrå. Alla företag erbjuder möjlighet till arbetsträning, praktik och språkpraktik och ger människor med funktionsvariationer och i utanförskap möjlighet att få egen försörjning, bidra till samhället och växa som individer. www.gfsak.se

